

Ελληνισμός και Ρωμιοσύνη

✘ Ο δρόμος που πήρε το νεοσύστατο κράτος με το ψευδώνυμο «ελληνικό κράτος» ακολούθησε δύο κατευθύνσεις. Και οι δύο αυτές κατευθύνσεις ονομάστηκαν με τον αδόκιμο χαρακτηρισμό «ελληνοκεντρισμός». Η μία κατεύθυνση από τον Ιωάννη Κωλέττη μέχρι τον Ελευθέριο Βενιζέλο (και τους βασιλικούς) διαμόρφωσε πολιτικά την πραγματικότητα της Μεγάλης Ιδέας. Δηλαδή, ένα είδος αλυτρωτισμού που ήθελε να ανακτήσει στρατιωτικά την Κωνσταντινούπολη ή να ενσωματώσει τους ελληνόφωνους πληθυσμούς της Ανατολίας στο νεοσύστατο χριστιανικό κράτος. Και η οποία κατέληξε με την καταστροφή της Ιωνίας στη γνωστή τραγωδία. Η άλλη κατεύθυνση του ελληνοκεντρισμού είχε πιο πνευματικό χαρακτήρα και εκδηλώθηκε ως ποιητική συνάντηση των λαών της Ευρώπης. Τιτανική προσπάθεια που επιχειρήθηκε από τον Σικελιανό κατά τη διάρκεια των δελφικών εορτών -πέντε χρόνια μετά την καταστροφή της Σμύρνης-, αλλά εντούτοις δεν εισακούστηκε.

Λίγο μετά τη στρατιωτική καταστροφή του '22 και τα πενιχρά πνευματικά αποτελέσματα της προσπάθειας του Σικελιανού, ο οποίος πρέπει να πούμε ότι είχε στραφεί δακτυλοδεικτούμενος και απομόναχος σχεδόν προς τη Δελφική Ιδέα, προσπαθώντας να δώσει στον κόσμο την πραγματικότητα ενός οικουμενικού οράματος, έκανε την εμφάνιση της μια ομάδα καλλιεργημένων συγγραφέων και επιστημόνων με την επωνυμία «Γενιά του '30», η οποία, με μια ενθουσιαστική -παρ' όλη τη μελαγχολία της ώρας- αναγεννητική προσπάθεια που κάλυπτε όλη την ελληνική ιστορία και ταυτόχρονα τη σύγχρονη Δύση, θα προσπαθούσε να βάλει σε τάξη την πολυφυλετική δυσαρμονία της Νέας Ελλάδας.

Ακολουθώντας μια, παράλληλη προς τον Σικελιανό, πορεία επεξεργασίας και αφομοίωσης στα καθ' ημάς των πιο πρωτοπόρων ευρωπαϊκών πολιτικών, ιδεολογικών και καλλιτεχνικών ρευμάτων, προσπάθησε να ορίσει πνευματικά τη μοίρα τόσο της Ελλάδας όσο και του σύγχρονου κόσμου. Παραμερίζοντας, με το αναγκαίο σέβας, τον Σικελιανό και αποσιωπώντας το περιεχόμενο της προσπάθειας του, η γενιά του '30, τραυματισμένη από την καταστροφή του '22, ανέλαβε, αποφεύγοντας τον ελληνοκεντρισμό εκείνης της εποχής, να συνθέσει έναν νέο ελληνοχριστιανικό κόσμο στον οποίο θα αναγνωρίζονταν και οι τρεις παραδόσεις που συνέθεταν τη μορφή του σύγχρονου «Έλληνα»: Η ελληνική, η βυζαντινή και η δυτική.

Και όντως αυτή θα ήταν στο εξής η μορφή του νέου ανθρώπου, τον οποίο ονόμασαν, μέσα σε ένα κλίμα ανάγκης και θολής επάρκειας, με την επωνυμία «Ρωμιός».

Ακολουθώντας ασυνείδητα τις διακρίσεις του Σπυρίδωνα Ζαμπέλιου, πίστεψαν ότι ίσως θα μπορούσαν να απαλλαγούν από τις περιπέτειες και τις αδυναμίες του πολιτικού και του πνευματικού ελληνοκεντρισμού, αν όριζαν διαφορετικά την ελληνική συνιστώσα. Έτσι, κατέληξαν στη σιωπηρή συμφωνία ότι εμείς οι «Έλληνες», ως προς το όνομα οφείλουμε να ονομαζόμαστε Ρωμιοί, ως προς την παιδεία θα είμαστε Έλληνες (τη γλώσσα των οποίων, επιπλέον, μιλάμε) και ως προς την πίστη θα είμαστε Εβραίοι. Θα 'λεγε κανείς ότι, με τις αντιλήψεις των ποιητών αυτής της γενιάς, βρισκόταν εκ νέου στο παλιό σκηνικό της πνευματικής δημιουργίας του Βυζαντίου, στο οικείο σκηνικό της εναρμόνισης του Ρωμαίου, του Έλληνα και του Εβραίου. Με αυτόν τον τρόπο πίστεψαν ότι θα συνένωναν όντως, μετά την καταστροφή, όλες τις όψεις των τσακισμένων εθνοτήτων που είχαν καταφτάσει ημιθανείς από την Ανατολία και βρίσκονταν πλέον κάτω από τον αττικό ουρανό.

Το βέβαιο είναι ότι οι νεοκαντιανοί του '30, οι ορθόδοξοι χριστιανοί και οι μαρξιστές μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, έχοντας ως κοινό στοιχείο τις ρωμαιοεβραϊκές παραδόσεις, προσπάθησαν να συγκροτήσουν τον μύθο της νέας Ρωμιοσύνης και να αντικαταστήσουν την όποια ελληνική ταυτότητα θέτοντας στη θέση της τον υβριδικό τύπο του Βυζαντινού Ρωμιού. Τόσο ο Σεφέρης όσο και ο Ρίτσος και ο Ελύτης, ακολουθώντας τα ίχνη του Παλαμά και σε κοινή πορεία, προσπάθησαν να μετονομάσουν τους Έλληνες σε Ρωμιούς και να θεωρήσουν την ιουδαιοχριστιανική πίστη ως ταυτότητα του σύγχρονου «Ελληνισμού». Κατ' αυτόν τον τρόπο, χωρίς ενδεχομένως να το αποζητούν απολύτως, κατάφεραν ένα μοιραίο χτύπημα στο κύτταρο της ελληνικής ταυτότητας.

Όπως και να 'χει, θα κρατούσαν, βεβαίως, την ονομασία «Έλληνες», ώστε η χώρα να επωφελείται παντοειδώς στο εξωτερικό από το διάσημο όνομα, ενώ στο εσωτερικό της Ελλάδας ο ανατολίτης Ρωμιός θα κυριαρχούσε πνευματικά απ' άκρου εις άκρον. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι από την εποχή της Επιδαύρου όλες οι «ελληνικές» κυβερνήσεις απαγόρευαν την έκδοση της ελληνικής γραμματείας, όπου τα κείμενα μεγάλων Ελλήνων συγγραφέων -διάσημων πλέον σε όλο τον πλανήτη- περίμεναν δύο αιώνες να δουν το φως, χωρίς καμία συνδρομή του επίσημου κράτους. Κατά βάση τούτα τα διάσημα κείμενα έμοιαζαν να είναι απολύτως άχρηστα για την ελληνική κοινωνία, όταν δεν αποτελούσαν κάτι το

μισητό, δηλαδή ένα επιβλαβές, απεχθές και ασήκωτο φορτίο. Επρόκειτο για μια κατάληξη που υιοθετήθηκε δειλά από όλους τους συγγραφείς, που προσπάθησαν κι αυτοί εναγωνίως να προσδιορίσουν τη μορφή της νέας Ελλάδας, όπως ο Εφταλιώτης, ο Παπαδιαμάντης, ο Παλαμάς, ο Δραγούμης, ο Κόντογλου.

Όπως είναι γνωστό, λίγα χρόνια αργότερα, μετά την παλιά και τη νέα αθηναϊκή σχολή, η γενιά του '30, εγκαταλείποντας τον τίμιο αλλά και στενάχωρο κόσμο του Καρυωτάκη, στεκόταν ήδη αμήχανη μπροστά στην αταξινόμητη και απρόσμενη ποίηση του Κωνσταντίνου Καβάφη, που είχε αρχίσει να επηρεάζει τους ελλαδικούς λογοτέχνες. Σε αυτούς τους τελευταίους, συγκαταλέγονταν επίσης, οι επικεφαλής της γενιάς του '30, δηλαδή αυτοί που, αρνούμενοι τον Καβάφη, ακολούθησαν τον Παλαμά, σημαντικότεροι των οποίων ήταν ο Σεφέρης και ο Τσάτσος. Και ακολουθούσαν εκείνοι που κήρυξαν αυτό το νέο ελληνοχριστιανικό ιδεώδες, όπως ο Θεοδωρακόπουλος, ο Παπανούτσος, ο Κανελλόπουλος, ο Μυριβήλης, ο Σικελιανός (με ένα μέρος του έργου του), ο Τερζάκης, ο Θεοτοκάς, ο Ελύτης. Τέλος, ο αταξινόμητος Καζαντζάκης, ο συγκριτιστής Πικιώνης, οι χριστιανοκομμουνιστές σαν τον Ρίτσο, και αυτοί που κοιτούσαν αμυνόμενοι, με μικρότερο ή μεγαλύτερο σθένος, προς την πλευρά των Ελλήνων και της «αρχαίας» Ελλάδας, όπως ο Ροΐδης, ο Γιαννόπουλος, ο Συκουτρής, ο Βιζυηνός (:), ο Σικελιανός, ο Καβάφης.

Ανάμεσα σε αυτούς, οφείλει κανείς να αναφέρει ότι το έργο των αταξινόμητων Καζαντζάκη και Καβάφη έμελλε να απλωθεί σε λίγα χρόνια σε όλη σχεδόν την υφήλιο. Ως εκ τούτου, η νέα αυτή Ρωμιοσύνη (που αποτελούσε το γενικό καθεστώς για κάθε πολιτικό κόμμα και ιδεολογία), έχοντας κεντρικό πυρήνα την ορθόδοξη πίστη (που αποτελεί ένα είδος κρατικής θρησκείας), υποβάθμισε τον πολιτισμό των Ελλήνων και έδωσε το προβάδισμα στα χριστιανικά Ευαγγέλια. Πράγμα που σε απλά ελληνικά σημαίνει: Προβάδισμα των εβραϊκών παραδόσεων και ενσωμάτωση σε αυτές του πολιτισμού των Ελλήνων. Μερική συμπίεση Ελλήνων και χριστιανών και προβάδισμα στο θρησκευτικό βίωμα.

Εκ των πραγμάτων, η χώρα παρέμεινε ένα φεουδαλικό υβρίδιο και ο δημόσιος χώρος κυριαρχήθηκε από τον κοτζάμπαση και τον χριστιανό πατριάρχη. Το αποτέλεσμα ήταν να διαφθαρεί ο λαός απ' άκρου εις άκρον και να εξοντωθεί η ελληνική παρουσία στη Δύση. Γεγονός που σήμερα γνωρίζουμε ότι είναι ακόμη χειρότερο από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Αν ο ελληνοκεντρισμός, με τις όψεις της Μεγάλης Ιδέας και του Δελφικού

Ιδεώδους καταστράφηκε στην Ιωνία και στους Δελφούς και απέμεινε απομόναχος στις θρηνώδεις σκιές της προκυμαίας της Σμύρνης και στη Συκιά Κορινθίας, η Ρωμισούνη, ως κεντρική πνευματική ιδεολογία της σύγχρονης Ελλάδας μετά το '22, καταστράφηκε τις μέρες μας στην Ενωμένη Ευρώπη, όπου οι Δυτικοί τής είχαν παραχωρήσει —με γενναιοδωρία, είναι αλήθεια—, μια θέση, σεβόμενοι την ελληνική προσφορά στον πολιτισμό της Ευρώπης, την ύπαρξη της ασύντριφτης ελληνικής γλώσσας και την ιερότητα του τόπου, τον οποίο δεν έπαψαν ποτέ να θεωρούν λίκνο της πνευματικής τους ζωής.

Αυτή είναι η κατάσταση που αντιμετωπίζει σήμερα, πλέον, η χώρα, ηγούμενη από τα κατάλοιπα της γενιάς του '30 στον τελικό της αφανισμό. Η Ρωμισούνη μεταλλάχτηκε σε ένα θλιβερό χριστιανοσταλινικό κατασκευάσμα.

Παρ' όλα ταύτα, ουσιαστικά μετά το 1996 -σαν ένα είδος τραγικής πρόνοιας- εμφανίστηκε στο προσκήνιο αυτή που ονομάστηκε «γενιά του Ματαρόα» (με τους «φιλοσόφους» Κώστα Παπαϊωάννου, Κορνήλιο Καστοριάδη και Κώστα Αξελό), η οποία, κινούμενη εκτός Ρωμισούνης, όντας οικουμενική και ελληνική στις προθέσεις και στη σκέψη, εμφανίζεται πλέον μέσα στην Ελλάδα σαν το τελευταίο πνευματικό και πολιτικό στήριγμα που ενδέχεται να βοηθήσει τη χώρα να απαλλαγεί από τον βρόγχο της ολέθριας και μηδενιστικής αυτής Ρωμισούνης και να αναπλάσει τον δημόσιο χώρο, απαλλάσσοντας την κοινωνία μας από τις πολιτικοθρησκευτικές συμμορίες της διαπλοκής. (Στο κοινωνικό πεδίο η ελληνική πολιτική «τάξη», με ιδεολογικό κέντρο την ορθόδοξη χριστιανική πίστη, δημιούργησε μετά το '22 ένα ιδιότυπο κοτζαμπασικό-σοσιαλιστικό πελατειακό σύστημα οικονομίας).

Σε αυτό εδώ το σημείο πρέπει να αναφέρουμε ότι η ιστορικός του Βυζαντίου, Ελένη Αρβελέρ, που επίσης εγκατέλειψε την Ελλάδα το 1945, ως συνεπιβάτης τού «Ματαρόα» με τους τρεις φιλοσόφους Παπαϊωάννου, Αξελό και Καστοριάδη, κινούμενη στα χνάρια του αλυτρωτισμού της Μεγάλης Ιδέας, χλευάζοντας την Αθήνα (ως λάτρη της Ιερουσαλήμ και της Ρώμης η ίδια), απαιτεί να απαλλαγούμε από αυτό το υπερβολικό όνομα «Έλληνες» και ως...Ρωμαίοι που είμαστε να προετοιμάσουμε τη «Βυζαντινή Αυτοκρατορία» μας, ώστε να έχουμε θέση στα λάφυρα του πιθανού αυριανού διαμελισμού της Τουρκίας.

Η γενιά του '30, έχοντας απορρίψει απολύτως τον αλυτρωτισμό και την «εθνική» ολοκλήρωση (μετά την καταστροφή του '22) και εν μέρει τον πολιτισμό των Ελλήνων, συνέγραψε αξιόλογα έργα και κέρδισε δύο Νόμπελ στη Δύση και άλλες

λογοτεχνικές διακρίσεις στην Ανατολή. Δεν είναι μικρή η προσφορά της στη χώρα, κυρίως από το γεγονός ότι έθεσε επί τάπητος τα θέματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο τόπος, πριν καταπέσει στη θλιβερή νύχτα που την οδήγησε η νέα Ρωμιοσύνη, δηλαδή το ιδεολόγημα που η ίδια εφηύρε.

Το μοιραίο σφάλμα αυτής της πιο καλλιεργημένης γενιάς του σύγχρονου Ελληνισμού (της πιο καλλιεργημένης μέχρι την εμφάνιση των μαρξιστών «φιλοσόφων» του Ματαρόα) συνίσταται στο ότι υποτάχτηκε στα πολιτικά ήθη του κοτζαμπασισμού (που κυριαρχεί και χειρίζεται την Ελλάδα ως διεθνές προτεκτοράτο) και άφησε την Ορθόδοξη Εκκλησία να διαλύσει πνευματικά και ηθικά την Ελλάδα, ενώ ταυτόχρονα επέτρεψε στις ορθοδοξίες (θρησκευτικές και πολιτικές) να κυριαρχήσουν και να αποσαθρώσουν την ελληνική κοινωνία, χρησιμοποιώντας συγκυριακά την ανεξέλεγκτη ροή εκατομμυρίων λαθρομεταναστών από 130 έθνη και εθνότητες που κατέφτασαν (και καταφτάνουν ασταμάτητα) στην Ελλάδα. Αυτή την ώρα, ακόμη και οι πιο φανατικοί χριστιανοί θεολόγοι της Ορθόδοξιας ομολογούν πλέον πως η Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία διέλυσε την ελληνική κοινωνία.

Η ψυχική καταστροφή που προκάλεσε στην Ελλάδα η «νέα» Ρωμιοσύνη με τους δύο πυλώνες της, δηλαδή τις χριστιανο-σταλινικές ελίτ, ήταν πολύ χειρότερη, απείρως χειρότερη από την «ελληνοκεντρική» καταστροφή του αλυτρωτισμού που προκάλεσε η Μεγάλη Ιδέα στην Ιωνία.

Είναι φανερό, όμως, ότι έχει σημάνει η κρίσιμη ώρα -λίγο πριν την εξαφάνιση του ελλαδικού Ελληνισμού- της εμφάνισης εκείνων των Ελλήνων που, θέτοντας ως πνευματικά κυρίαρχη τη γενιά του Ματαρόα, κυρίως τα έργα των Παπαϊωάννου, Καστοριάδη και Αξελού, μέλλουν να προεκτείνουν την προσπάθεια του Σικελιανού και συνάμα, αδιαφορώντας για την εξαντλημένη αυτοκαταστροφική Ρωμιοσύνη, να αναλάβουν πολιτικά και πνευματικά τη μοίρα του Ελληνισμού, όσο κι αν η Ελλάδα στηρίζεται σε τρία υπέρογκα ψεύδη της γενιάς του '30. Διότι, βεβαίως, είμαστε ένας αυτοκαταστροφικός άπληστος και δολιότατος άγνωστος χι, ένας θλιβερός ούτις, που οφείλει να αποβάλει από πάνω του τη Ρωμιοσύνη που του κόλλησε η χριστιανική διάνοηση της παλαμικής αυτής γενιάς και με την «ελληνική» του μορφή, που -στις κρίσιμες ώρες, πέραν της πλεονεξίας και του φθόνου- διατρέχει τη βαθύτερη ζωή του, να υπερασπιστεί τη μοίρα της χώρας.

Λάκης Αποστολόπουλος